

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko M. K.

o separację,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 grudnia 2021 r.,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w K., celem rozważenia przekazania sprawy I C [...] do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 12 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w K. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Sąd Okręgowy wskazał, że powodem w sprawie jest biegły sądowy z listy Prezesa Sądu Okręgowego, a sędziowie I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego zostali wyłączeni od orzekania w sprawie. Jednocześnie Sąd wskazał, że sędzia referent nie miała styczności z powodem, jako biegłym sądowym i nie została wyłączona od orzekania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Nie ulega wątpliwości, że art. 44¹ § 1 k.p.c. dotyczy takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru

sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Natomiast, według art. 45 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Ta wyrażona w Konstytucji RP zasada wpływa w istotny sposób na kierunek wykładni art. 44¹ § 1 k.p.c. Przepis ten zawiera bowiem normę szczególną, pozwalającą na rozpoznanie sprawy przez sąd, który nie jest właściwy miejscowo według przepisów k.p.c. Podlega więc wykładni ścieśniającej. Stosowanie art. 44¹ § 1 i 2 k.p.c. w praktyce powinno następować wyjątkowo, ponieważ nadmierne i pochopne korzystanie przez Sąd Najwyższy z możliwości przekazania sprawy do innego sądu może doprowadzić do skutku odwrotnego do zamierzonego, a wynikiem takiego działania może być nawet osłabienie zaufania do niezależności sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20; z 24 czerwca 2021 r., I CO 74/21). Instrument przewidziany w art. 44¹ § 1 k.p.c. nie może więc być postrzegany jako środek służący rozwiązywaniu problemów organizacyjnych, czy też zastępować inne instytucje umożliwiające rozpoznanie sprawy przez sąd inny niż właściwy według przepisów k.p.c. (np. art. 44, 44², 48¹ k.p.c.).

Zgodnie z art. 44 § 1 k.p.c., jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy, sąd nad nim przełożony wyznaczy inny sąd równorzędny. Jeżeli zatem na skutek wyłączenia sędziów Sądu Okręgowego w K. Sąd ten nie może rozpoznać niniejszej sprawy, konieczne jest wystąpienie do Sądu Apelacyjnego w (...) o wyznaczenie innego sądu równorzędnego. W takim wypadku brak podstaw do stosowania art. 44¹ k.p.c. Jednak jak wynika z uzasadnienia postanowienia z 12 marca 2021 r. co do sędziego referenta nie zachodzą przesłanki wyłączenia, a zatem – na tej płaszczyźnie – nie ma przeszkód do rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy w K.. Brak przy tym podstaw do przyjęcia założenia, że sprawa, w której stroną jest biegły sądowy, już tylko z tego względu – mając na uwadze dobro wymiaru sprawiedliwości – powinna zostać zawsze rozpoznana przez inny sąd.

Z tych przyczyn, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.